

Landgoed Russendaal *(Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)*

Landhuis.

Landhuis "Russendaal" in Eclectische stijl uit 1864, vermoedelijk ontwerp van architect pater A. Slotmakers S.J. Het huis is gebouwd als buitenhuis of campagne van de Jezuïeten van het seminarie Mariëndaal te Grave.



Russendaal in Langenboom | Door: Havang(nl) (wiki) | Licentie: CC-BY-SA-3.0

Het huis ligt midden op een trapeziumvormig parkachtig landgoed met vele oudere bomen waaronder eiken en beuken. Aan de noordkant grenst de gemeente Grave. Het landgoed wordt van noord naar zuid doorsneden door de Russendaalweg, westelijk hiervan ligt op een eiland het landhuis met oostelijk een overtuin met vijver, kas en kapelnisje. De voorgevel van het huis ligt naar het oostengekeerd richting overtuin.

Omschrijving: Tweelaags symmetrisch huis met halfverdieping (mezzanino) onder schilddak gedekt met natuursteen leien. De architectuur vertoont de klassieke kolossale orde. Voorgevel van vijf traveeën breed met zijrisalieten (een risaliet of gevelvoorsprong is het gedeelte van een gevel dat over de volle hoogte naar voren uitspringt) waartussen een waranda op de begane grond met erboven een balkon gedragen door twee vierkante gietijzeren zuiltjes. Het huis heeft een lage onder- en een hoge bovenverdieping. De getoogde muuropeningen op de begane

grond hebben zes- en op de verdieping achtruits vensters. Het opgaande werk bestaat uit handgevormde baksteen gemetseld in kruisverband met hoekpilasters, cementen plint, kroonlijst, fries met consoles waarin sleufvormige mezzaninovensters met afgeronde hoeken. De consoles zijn voorzien van stervormige sculptuur met in de voorgevel twee mensenkopjes. Op het dak een zeshoekig klokketorentje bekroond door helmdaken smeedijzeren kruis. De hoofdingang met stucomlijsting aan de zuidkant van het huis is eenvoudig van opzet. Aan de westkant een serre onder platdak uit ca. 1970. De serre behoort niet tot het rijksmonument. De indeling van het huis is authentiek. In hal een monumentale slingertrap met schalmgat en in de gang een dienstrap met bordessen. Het interieur is in 1990 vernieuwd. Waardering Het landhuis Russendaal is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een buitenhuis van een kloosterorde dat als annex functioneerde van het seminarie te Grave, het heeft typologische waarde vanwege de toepassing van de landhuisvorm voor een kloostergebouw. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de eenvoudige Eclecticismische architectuur waarbinnen verwijzingen naar een religieuze functie vrijwel geheel ontbreken en heeft vanwege de plaats in het kleine oeuvre van de pater-architect Slotmakers. Het is gaaf bewaard gebleven en is uiterst zeldzaam. Het gebouw is niet toegankelijk.

Een kleine geschiedenis (Esters Heem)

Jezuïet Pater Theodorus Swarts was rector van Mariëndaal, het Jezuïetenklooster langs de Rijksweg in Velp. Dat klooster was in 1865 gebouwd als opleidingscentrum voor novicen.

Hij kocht in 1872 'Klein Russendaal', een boerderij in de Lage Hei te Escharen. De Jezuïeten waren op zoek naar een plek om naar toe te wandelen en er te recreëren in de vrije tijd.

De boerderij werd afgebroken in 1878 en in plaats daarvan werd enkele meters verderop een bergplaats/koetshuis gebouwd dat later als kapel werd gebruikt. De Jezuïeten bouwden daar ook het buitenhuis "Russendaal".

Zo stichtten de Jezuïeten daar op Russendaal hun campagne (buitenhuis).

Door de mensen in Esteren werd 'De Russendaal' het 'Swietenbos' genoemd.

Men zag over de Hoogeweg regelmatig een lange rij Jezuïetenpaters in zwarte habijt lopen. Zingend, pratend of biddend vanuit Velp op weg naar de Russendaal.

Het landgoed rondom het huis was prachtig aangelegd met wandelpaden, sportvelden, vijver en later een tennisbaan. Ook de dorpelingen gingen daar zondags wandelen.

Historische tuinaanleg

Inleiding De tuin van de historische buitenplaats Russendaal is ontwikkeld sedert ca. 1805, het jaar van de aankoop van de plaats door de jezuïeten. Waarschijnlijk is, afgaande op oude kaarten, de huidige aanleg pas tezamen met de bouw van het huis in 1864 tot stand gekomen. De gracht rond het huis stamt wellicht pas van circa 1900. Omschrijving Park- en Tuinaanleg. De buitenplaats bestaat uit twee gedeelten: Westelijk een globaal vierkant perceel in het noorden begrensd door de Campagnelaan, in het oosten door de Russendaalweg, in het zuiden en westen door akkers en weilanden; aan drie zijden (niet langs de Russendaalweg) een omlopende boslaan (brevierlaan), daarbinnen een licht slingerende gracht om een globaal vierkant perceel; midden op het perceel het huis met ervoor een druppelvormig gazon bereikbaar via een oprijlaan vanaf de Russendaalweg en omlopende oprijlaan, erachter een gazon in landschappelijke trant met enkele solitaire; in dit binnenpark verder heesterlaag, beukenberceau. Oostelijk een vijfzijdig perceel ten noorden begrensd door de Campagnelaan, ten westen door de Russendaalweg, in het zuidoosten door weilanden; grotendeels omgeven door een pad met wal/greppel; het zuidelijk deel heeft een rastervormige

structuur, hoofdzakelijk ingevuld met bos; het bovenste deel, tegenover het westelijke parkgedeelte met huis, wordt



tot halverwege doorsneden door een zichtlaan, het verlengde van de oprijlaan naar het huis; deze laan eindigt bij een rond kom; in dit parkgedeelte zijn kleine slingerpaden aangelegd; voornamelijk bos. Binnen de structuur zijn een tennisbaan en een voetbalveld herkenbaar. Waardering: het park van de historische buitenplaats Russendaal is van algemeen belang vanwege: - het typerende sobere karakter van een campagne van de jezuiten, dat wil zeggen een aanleg die teruggaat op de ontginningsgeschiedenis ter plaatse met daarin toevoegingen zoals hoofdas gevormd door oprijlaan huis - vijver; slingerpaden voor solitaire meditatie; recreatiemogelijkheden (voetbal, tennis); het vrijwel geheel ontbreken van verwijzingen naar de religieuze functie vanwege de functie als plaats voor recreatie; het onderscheid tussen parkachtige aanleg rond het huis (gazon, vijver, met zorg aangelegde heesterlaag) en de meer utilitaire, wellicht op handenarbeid van de paters ingerichte aanplant in het oostelijke parkgedeelte; - de schoonheid van het park en de relatie met huis en omringend landschap; - de gaafheid van het geheel.

Foto: langenboom rijksmonument russendaal 004 | Door: Havang(nl) - 3 October 2010 | Licentie: CC-Zero (wiki)

Zie verder:

- Esterheem. Landgoed Russendaal. Voor meer info klik [hier](#).
- Youtube. Landgoed Russendaal. Voor meer info klik [hier](#).
- Dorpsraad Langenboom. Verdwenen kapel aan de Russendaalseweg. Voor meer info klik [hier](#).

Wandelen in de omgeving of op het landgoed:

- Dorpsraad Langenboom. Wandelroute Russendaal 3,6 km. Voor meer info klik [hier](#).
- Klik, Print en Wandel. Langs de Lage Raam, Langenboom. Voor meer info klik [hier](#).